

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Batizs Gyula*

Cím: *A Lenke-uti baraktelep borzalmai*

Forrás: *Népszava*

Bn

1924. 7. 30.

Osztályozás

Tárgy

361.12

Hely

Idő

'1924'

Személy

Helyszám

(füz.) (Oldal)

A Lenke-uti baraktelep borzalmai.

* *

Ragály- és tüzfészek. — Csatornaszenny ingoványán élnek emberek az eső- és széljárta odúkban. — Halálos rettegés a tél szenvedéseitől.

* *

Mikor intézkedik a „népjólét” minisztere?

Nem egyszer foglalkoztunk már a Lenke-uti baraktelep lakóinak lakáviszonyaival és azzal a megdöbbentően szomorú lakásnyomorúsággal, ami ezen a tödévésztelepen pusztít. Már többször föl hívtuk a népjóléti miniszter figyelmét erre, az itteni lakók küldöttségben is kérték ennek a bacillust terjesztő fészeknek a megszüntetését. Hiába volt az itten uralkodó viszonyoknak a nyilvánosság előtt való leleplezése, hiába voltak a memorandumban foglalt és a küldöttség útján beterjesztett panaszok, ezideig még nemcsak ennek a telepnek a megszüntetése, de még aránylag lakhatóvá tétele érdekében sem történt semmiféle intézkedés.

Legutóbb a kerület egyik nemzetgyűlési képviselője a telep lakóinak megbízottaival együtt megtekintette a telepet. Szívet faasaró látványosságban volt részük, ami arra indította a bizottságot, hogy nyilvános gyűlésen foglalkozzék az ottan látottakkal és hogy az illetékes miniszterek figyelmét ráirányítsa ezekre a botrányos állapotokra.

A bizottság a vizsgálódását a baraktelep II. csoportjának 146. számú lakásánál kezdte meg. Ebben a lakásban lakik *Körmendi Nándor* a feleségével és egy gyermekével. Az egyik gyermek már a telepen szerzett betegségben meghalt, az apa pedig ugyancsak az itt szerzett betegségben betegen kórházban fekszik. Az utcáról a lakásba vezető ajtófélfá között 50 centiméter magasságban betonfal van beépítve, amivel esős idő esetén igyekeznek megakadályozni a viznek a lakásba való behatolását. Az oldalfalaknak és a tetőzetnek belső részei sárga foltokkal vannak tele, ami a beömlő víztől származik.

Amikor a lakásba belépünk, a padlózat — mint valami ingovány — mozog a lábunk alatt, a padlózat alja üres, iszapos mocsár van alatta, ami orrfasaró büzt áraszt a lakásba.

A 147. számú lakásban *özvegy Lendvai Ödön*né lakik. Három kvartélyost tart. Panaszolja, hogy a legutóbbi esőzések alkalmával 25–30 cm. magasságú víz volt a lakásban, a falak — a beömlő esővíztől — itt is sárgás foltokkal vannak tarkítva.

Farkas József kiskereskedő egy szoba-konyhából álló lakásában három család, 12 személy lakik. A lakásban az ajtó betétjei mind kiestek, amit már javítani sem lehet.

A 162. számú lakásban *Kissmóki Károly* butorrajzoló lakik családjával együtt, aki ezidő szerint valamelyik gyárban mint segédmunkás dolgozik. Az asszony panaszolta, hogy

a legutóbbi vízáradásnál a padlózatot a lakásban levő szegényes butorizzal együtt a levegőbe emelte föl.

A padlónak az alja üres és éjjelenként *békák és egerek vegyes zenéje zavarja éjjeli álmukat*. A padozat egyik helyen teljesen el van korhadva és ha a reáhelyezett dírib-darab deszkákat fölemeljük, *félméteres mélyedés tátong alattunk*. Az asszony elővesz egyik sarokból egy kapát, lenyul a mélyedésbe és mintha valami pöcegödörből huzta volna ki, irtózatos büzt terjesztő iszapos sarat emel ki a mélyedésből. A falak ugyanolyan sárgafoltosak mint a többi lakásban.

Az első számú baraktelepen az állapotok kevés kivétellel ugyanolyanok, mint a második számú telepen. Itt csak az a különbség, hogy a délre néző lakások szárazabbak, mert hozzájuk a folyó víz nem csap be. Az északi részen a 130. számú lakásban találjuk *özv. Szódi Antal*né, aki elmondja, hogy az egy szoba-konyhából álló lakásban *nyolc személy lakik*. Az esővíz ide éppen úgy behatol, mint a többiekbe. A 129. számú lakásban *Sors József* rokkant csarnoki munkás hattagu családjával

lakik, a szoba padlóját és falait épp olyan állapotban találjuk, mint a többi helyen. A 127. számú lakásban *Révai József* rokkant hordár lakik anyjával, feleségével és három kvártélyosnővel, összesen tehát

hat személy, akik közül három nő a lakás különböző sarkaiban piszkos rongyokon betegen fekszik.

A 66. számú lakásban lakik *Appel Géza* nyugalmazott ügyészségi kezelőtiszt. Nem is olyan régen még dr. Vári Albert főügyész mellett dolgozott. Itt is a padlózat alja üres, szegényes és kopott butorizat. A falak a tetőről becsurgó vízfolyástól foltosak.

Amikor az eső esik, az ágy fölé esernyőt tartanak,

hogy a szegényes ágypárnát megkíméljék a befolyó szennyes víztől. Panaszolja, hogy már minden hivatalos összeköttetését fölhasználta arra, hogy a Lakáshivatal rendes lakást utaljon ki a számára, de ez mégsem sikerült. A csekélyke nyugdíjból megélni nem tudnak. Az asszony különböző külföldi nyelveken beszél, szeretne a lakásán francia leckéket adni, de, *amint mondja, mindenki megijed, ha a lakásba*

benéz. Ezért ő kénytelen varrással foglalkozni. Innen a 19. számú egy szoba-konyhás lakásba érünk, ahol *Babos József* lakatosmunkás fiatal házaspár lakik, de a fiatal asszony *máris súlyosan tödöbeteg*. A lakáson meglátjuk, hogy a fiatal asszonymnak főgondja a lakás tisztántartása. Az ajtó és ablak egész nap nyitva, de amikor az asszony biztatására föl-hajjtuk a padlóig érő ágyszerítőt, förtelmes büz terjed ki az ágy alól. A férj 34%-os rokkant. Legutóbb megvonták tőle a rokkantségélyt és csak sok utánjárásra adták vissza. Megmutatja az ez év július 17-én kiállított csekklapot: *6000, mond szóval, hatezer koronát kapott egy hónapra rokkantségély gyanánt*. A 6. számú lakásban, amely tulajdonképen 2½ méter széles és 5 méter hosszú rozoga deszkabodé, egy kövezőmunkás lakik a feleségével és négy gyermekével. A legidősebb gyönyörű férjhezmenő leány. Az asszony a padlóra helyezett

szalmazsákon betegen fekszik. Képtelenség megállapítani, hol alszik ez a hattagu család ebben a kis, szűk, butorozatlan ketrechen.

A barakokhoz valamikor külön-külön 8–10 fülkés klozetteket építettek és ezeknek a végibe 5–5 kagylós vízvezeték is. A klozettek közül ezidőszert egyet sem lehet használni. Az üledésszékák hiányzanak, a csapok el vannak dugulva és mindegyik csésze tetején folyik ki a piszok, amely folyadék utat tör magának a baraklakások közé és valósággal dögleletessé teszi a levegőt. A vízvezeték kagylói mindenhol le vannak szerelve és csak egy-egy csap szolgáltatja a vizet. Ezek is a gyenge víznyomás következtében csak hiányosan és lassan engedik ki a vizet és az asszonyoknak órák-hosszat kell várniok amíg egy vödör vizet kaphatnak.

Sorba jártuk a lakásokat és mindenütt hasonlóan szörnyűséges állapotokkal találkoztunk.

Síró, jajgató asszonyok veszik körül a bizottságot, mindegyik egy és ugyanazon helyzetet sirja el. Köteteket föltenének be szívetfacsaró panaszaik, ha azokat le akarnák közölni.

A baraktelepet mind a négy oldalán magas töltés veszi körül. Az összegyűlt viznek csak a be- és kijáraton van lefolyása, miathogy pedig ezen nem folyhat le, behatol a telepre és előnti a lakásoknak csufóit odukat.

A Lenke-uton a Bercsényi-nt és Fehérvári-ut által határolt területen

szintén van két hatalmas baraképület, amelyeket a főváros még az 1866. évi kolerajárvány idején járványkórháznak építtetett és amelyeket a járvány megszüntetése után kórház helyett lakásoknak alakítottatott át. Ezek a baraklakások csak egy úgynevezett szobából állanak minden mellékhelyiség nélkül. A baraknak a teteje és oldaldeszkái kátránypapírral vannak bevonva. Padlása ninesen. Ha belépünk a szobába, látni, hogy a deszkák hézagai lécekkal van bevonva épp így a tetőzetnek a belső része is. Az évtizedek óta vastagon reátapadt mészrétegek hullnak a szalmazsákokon betegen fetregő gyermekek és aggok nyakára.

Ezeket a barakokat is minden oldalról magas töltések veszik körül, úgy hogy az arrajáró közönség csak a barakoknak a tetejét láthatja és nem is sejtí, hogy ott emberek laknak.

A lakók panaszoják, hogy a legutóbbi vízáradás alkalmával félméter magasságu víz öntötte el őket, ugyannyira, hogy a szegényes vackaik, ágyaik és divány és minden egyéb holmiaik a víz tetején uszkált. A víz nemesak az eső befolyásától eredt, hanem a telepen levő vízlevezető kanálisból nyomult föl. Azóta, amióta a vízáradás volt, ajánlatot tettek ezek az egyébként nagy szegénységben élő munkás-lakók a városnak, hogy a város vegye meg a cementet és homokot, ők pedig vállalkoztak arra, hogy a munkát maguk elvégezzék. A beadványukra a várostól még csak választ sem kaptak.

Mind a két baraktelep valóságos tüzfészek.

Irtózáttal gondolnak a lakók arra, hogy ha valamelyik telepen tüzeset fordulna elő, egyetlen egy barakot, egyetlen lakó szegényes holmiját sem lehetne megmenteni. Az egész alkotmány nem más, mint gyújtóanyag, amelyet a legügyesebb tűzoltóttestülettel és a legjobb tűzoltófelszereléssel sem lehetne megmenteni.

És most kérdezzük a népjóléti minisztert, akinek már tudomása van ezekről az állapotokról, amelyeket itt leirtunk: mit szándékozik tenni ennek a 3000 személyt számláló családok megmentése iránt? Tisztában van-e azzal, hogy ezek a telepek a belőlük áradó tüdő- és egyéb betegségekkel nemcsak az ittlakó 3000 személyt veszedelmezteti, hanem az egész főváros lakosságát, beleértve a fényes palotákban és kényelmes lakásokban dözsölő urakat

és hölgyeket is. Ezek a szerencsétlen és halálraítélt lakók irtózáttal gondolnak a bekövetkezendő zimankós és esős őszi hónapokra, de még nagyobb irtózáttal gondolnak a télre, amely mérhetetlen szenvedést és kínokat idéz elő az agyoncsigázott emberek, asszonyok és gyermekek ezreire. Elérkezettnek látja-e az időt arra, hogy végre eredményes intézkedést tegyen ezeknek a családoknak a megmentésére? Itt nem lehet arra hivatkozni, hogy az államnak nincs pénze építkezésekre. Elő kell teremteni a pénzt bárhonnét is. Ezeknek a családoknak megfelelő rendes lakást kell adni. Itt már nem lehet szép szóval és ígéretésekkel a lakókat kielégíteni. Itt cselekedni kell, még pedig gyorsan!

Baticz Gyula.